

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 3Co/125/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8317207146
Dátum vydania rozhodnutia: 13. 11. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Eva Šofranková
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2018:8317207146.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Evy Šofrankovej a členov senátu JUDr. Antónie Kandravej a JUDr. Martina Barana v spore žalobcu: U. Š., K.. XX.XX.XXXX, O. B. XXX, XXX XX T., zast. JUDr. Igorom Šafrankom, advokátom, Sov. Hrdinov 163/66, Svidník proti žalovanému: AB 2 B.V, reg. Číslo 572 79 667, so sídlom Strawinskylaan 933, 1077XX, Amsterdam, Holandské kráľovstvo, zast. Advokátskou kanceláriou GOLIAŠOVÁ GABRIELA s.r.o., so sídlom 1. Mája 173/11, 911 01 Trenčín, IČO: 47 234 679 o priznanie finančného zadost'učinenia vo výške 959,65 eur, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Humenné zo dňa 16.03.2018, č. k. 21Csp/131/2017-46 takto jednohlasne

rozhodol:

I. P o t v r d z u j e rozsudok.

II. Stranám sporu náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a.

o d ô v o d n e n i e :

1. Okresný súd Humenné (ďalej len „súd prvej inštancie“) napadnutým rozsudkom uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobkyni sumu 959,65 eur a žalobkyni priznal nárok na náhradu trov konania vo vzťahu k žalovanému v celom rozsahu s tým, že o výške trov konania bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej.

2. V dôvodoch rozhodnutia súd prvej inštancie uviedol, že žalobkyňa a žalovaný viedli spor v konaní pred Okresným súdom Humenné pod sp. zn. 18C/356/2015 v opačnom postavení sporových strán, v ktorom bolo predmetom sporu zaplataenie sumy 959,65 eur s príslušenstvom. Súd rozhodol právoplatným rozsudkom tak, že žalobu zamietol, keď konštatoval v dôvodoch rozsudku, že zmluva o poskytnutí revolvingového úveru a vydaní a používaní platobnej karty M. zo dňa 09.06.2004 uzatvorená medzi právnym predchodcom žalovaného a žalobkyňou ako dlžníčkou neobsahuje výšku úrokov a iných poplatkov ako podstatnej náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere v súlade s ust. § 4 ods. 2 písm. a) zákona o spotrebiteľských úveroch. Keďže podľa ust. § 4 ods. 5 zákona o spotrebiteľských úveroch nemožno od spotrebiteľa požadovať úroky a poplatky, ktoré nie sú v zmluve uvedené, žalovaný mal nárok len na vrátenie sumy, ktorú žalobkyňa čerpala. Žalobkyňa čerpala revolvingový úver vo výške 4.050,51 eur a žalovanému uhradila 5.485,59 eur preto súd žalobu v konaní 18C/356/2015 ako nedôvodnú zamietol.

3. Na základe uvedeného konania si žalobkyňa v predmetnom konaní podanou žalobou uplatňuje primerané finančné zadost'učinenie vo výške 959,65 eur, čo predstavuje sumu o ktorú sa ju snažil žalovaný bezdôvodne pripraviť v konaní sp. zn. 18C/356/2015 a pritom zneužil ako dodávateľ svoje postavenie. Žalobkyni vznikla ujma v nemajetkovej sfére, keďže konanie žalovaného bolo spôsobilé

privodiť jej ujmu vo sfére rodinného, súkromného a spoločenského života. Žalobkyňa na základe zmluvy, ktorá nespĺňala požiadavky vyžadované zákonom o spotrebiteľských úveroch uhradila žalobcovi sumu 5.485,59 eur, pričom úver čerpala 4.050,51 eur. Tým žalobkyňa bola vystavená iniciovať súdne konanie na ochranu svojich spotrebiteľských práv (konanie o vydanie bezdôvodného obohatenia vo výške 1.408,08 eur sa vedie na Okresnom súde Humenné pod sp. zn. 7Csp/142/2017). Samotné súdne konanie je náramné stresujúcim faktorom odôvodňujúcim priznanie finančného zadosťučinenia. Žalobkyňa žiadala priznať finančné zadosťučinenie vo výške 959,65 eur a súd túto sumu považoval za primeranú, keďže o túto sumu sa chcel v konaní 18C/356/2015 žalovaný na úkor žalobkyne bezdôvodne obohatiť. Pasívna legitímácia žalovaného je v konaní daná tým, že na základe zmluvy o postúpení pohľadávok uzavretou medzi obchodnou spoločnosťou Home Credit Slovakia, a.s. ako postupcom a spoločnosťou AB 2 B.V. ako postupníkom bola na žalovaného postúpená pohľadávka ktorej zaplatenie bolo predmetom konania. Postúpením pohľadávky na žalovaného prešli nielen práva zo zmluvy o revolvingovom úvere, ale takisto aj povinnosti a tým, že si žalovaný uplatňoval v konaní 18C/356/2015 pohľadávku voči žalobkyni ako spotrebiteľke, ktorá bola v konaní úspešná, vznikol žalobkyni nárok domáhať sa svojich práv v zmysle ust. § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa. Ako nedôvodnú vyhodnotil súd námietku premlčania vznesenú žalovaným. Žalobkyňa mohla prvýkrát uplatniť právo podľa § 3 ods. 5 zákona o ochrane spotrebiteľa momentom, keď rozsudok Okresného súdu Humenné sp. zn. 18C/356/2015 nadobudol právoplatnosť (14.01.2016). Keďže žaloba bola podaná na súde dňa 23.06.2017, stalo sa tak v rámci plynutia všeobecnej trojročnej premlčacej doby.

4. Proti tomuto rozsudku podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalovaný navrhujúc, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zmenil, žalobu zamietol a priznal mu náhradu trov konania. Mal za to, že súd vec nesprávne právne posúdil, keďže nie sú naplnené podmienky hypotézy právnej normy, ktorú aplikoval, a to konkrétne ust. § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 o ochrane spotrebiteľa, na základe ktorého žalobkyňa odvodzuje svoj hmotnoprávny nárok. Z účelového výkladu tejto právnej normy vyplýva právo spotrebiteľa na službu a výrobok, ktorý nemá vady. Ak služba alebo výrobok má vadu a spotrebiteľ sa domôže ochrany svojich práv, spotrebiteľovi prináleží náhrada škody alebo finančné zadosťučinenie od zodpovednej osoby. Vyššie uvedený účelový výklad predmetnej právnej normy „na právo na bezvadné plnenie“, dokresľuje aj odkaz na poznámku pod čiarou predchádzajúcej právnej úprave (§ 26 ods. 3 zákona č. 634/1992 Zb. o ochrane spotrebiteľa), ktorá menuje osobitne právne predpisy, z ktorých môže dôjsť k porušeniu práva. Tieto osobitné právne predpisy majú spoločný menovateľ, pričom ide o predpisy, ktoré ukladajú nároky na poskytnuté výrobky a služby spotrebiteľom tak, aby boli bez väd a aby neohrozovali zdravie a bezpečnosť spoločnosti a jednotlivca. Zadosťučinenia by sa spotrebiteľ mohol domáhať len vtedy, ak pred súdom preukáže (domôže sa), že finančná služba bola poskytnutá vadne, ale v tomto prípade je nutne prijať záver, že finančná služba bola poskytnutá spotrebiteľovi bez väd (peniaze spotrebiteľ dostal v plnej výške riadne a včas). Žalovaný má za to, že spotrebiteľ sa síce úspešne na súde domohol právnej fikcie „bezodplatnosti úverovej zmluvy“, ale tento nárok sa nedá subsumovať pod hypotézu právnej normy § 3 ods. 5 zákona o ochrane spotrebiteľa, keďže právna fikcia vyplynula z výkladu a aplikácie právnych noriem na obsahové náležitosti úverovej zmluvy, ktorá ako právny úkon mala vady a nie z väd ktoré sa vzťahujú na poskytnutú finančnú službu. Požadovať finančné zadosťučinenie vo výške 959,65 eur považuje odvolateľ za nedôvodné v rozpore s ust. § 3 Občianskeho zákonníka s ohľadom na požičanie peňazí za odplatu. Žalovaný tvrdí, že nárok je premlčaný, lebo majetkové právo na finančné zadosťučinenie nebolo uplatnené v trojročnej premlčacej dobe. Na záver zdôraznil, že rozhodnutím Okresného súdu Humenné sp. zn. 18C/356/2015 bola nastolená v predmetnom vzťahu rovnováha zmluvných strán a bolo de facto a de iure už priznané zadosťučinenie žalobkyni, ktorá získala bezúročné finančné prostriedky a teda nie je dôvod k ďalším sankciám na úkor žalovaného.

5. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) príslušný na rozhodnutie o odvolaní (§ 34 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok, ďalej len „CSP“) v zmysle zásad uvedených v § 470 ods. 1 a 2 CSP, vzhľadom na včas podané odvolanie preskúmal rozsudok, ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 379 a nasl. CSP, bez nariadenia pojednávania (§ 385 CSP a contrario) tým, že miesto a čas vyhlásenia rozhodnutia oznámil na úradnej tabuli súdu Krajského súdu v Prešove a na jeho webovej stránke najmenej 5 dní vopred a dospel k záveru, že odvolanie žalovaného voči rozsudku je nedôvodné.

6. Odvolací súd v odvolacom konaní posúdil relevantnosť konkrétnych odvolacích dôvodov v kontexte s namietaným nesprávnym právnym posúdením, to, či súd prvej inštancie na zistený skutkový stav

správne, v úplnosti, aplikoval príslušné právne predpisy, či riadne svoje rozhodnutie odôvodnil, to všetko s prihliadnutím na to, že v odôvodnení rozhodnutia nemusí byť daná odpoveď na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní (Ústavný súd Slovenskej republiky II. ÚS 78/05).

7. Žalovaný namieta, že napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny náležitý právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. 10. V prejednávanej veci je predmetom konania nárok žalobkyne opierajúci sa o ust. § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa. Citované ustanovenia zákona o ochrane spotrebiteľa upravuje právo spotrebiteľa žiadať primerané finančné zadosťučinenie v prípade, ak na súde úspešne uplatní porušenie svojho práva, a to od toho, kto za toto porušenie práva zodpovedá. Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného práva spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany. Hypotéza tejto právnej normy vyžaduje splnenie predpokladov, ktorými sú úspešné uplatnenie porušenia práva alebo povinnosti ustanovenej zákonom č. 250/2007 Z.z. alebo osobitnými predpismi a spôsobilosť takéhoto porušenia práva alebo povinnosti privodiť spotrebiteľovi ujmu. Samotná povaha primeraného finančného zadosťučinenia neumožňuje jeho priame vyčíslenie, preto súdu nemusia byť predložené dôkazy o existencii ujmy, pretože stačí, ak tá ujma tu je. Bez právneho významu je, či ujma spotrebiteľovi reálne vznikla, pretože postačuje iba možnosť vzniku takejto ujmy.

8. Inštitút primeraného zadosťučinenia môže na účely ochrany spotrebiteľa naplniť požiadavku účinného a odradzujúceho prostriedku ochrany. Tak právna teória, ako aj aplikačná prax spájajú inštitút náhrady škody výlučne so znížením majetku a ušlým ziskom. Náhrada škody ako inštitút súkromného práva v podmienkach Slovenskej republiky a konštantnej judikatúry sleduje výlučne reparačnú funkciu. Pre porovnanie sankčná funkcia náhrady škody (punitive damages v práve USA a exemplary damages v práve Veľkej Británie) je taká náhrada škody, ktorej cieľom nie je kompenzovať žalobcu, ale skôr potrestať žalovaného za protiprávne konanie, ktorého sa dopustil vo vzťahu k žalobcovi a ktorým žalobcovi spôsobil škodu a odradiť odporcu alebo akúkoľvek tretiu osobu od opakovania takéhoto konania v budúcnosti. Sankčná náhrada škody teda trestá a súčasne pôsobí preventívne. Jazyk európskych predpisov a judikatúry akcentuje najmä druhú funkčnú zložku sankčnej náhrady škody, teda funkciu preventívnu (porov. najmä používanie adjektíva "odradzujúci").

9. A tak práve inštitút relatívnej náhrady nemajetkovej ujmy môže byť prostriedkom ochrany na doplnenie o preventívne účinky pred diskrimináciou. V zmysle už citovanej judikatúry ESD a antidiskriminačných smerníc musia byť sankcie za diskriminačné správanie „účinné, primerané a odradzujúce“.

10. Žalobkyňa voči žalovanému úspešne uplatnila porušenie práva na Okresnom súde Humenné, ktorý rozsudkom zo dňa 26.11.2015, č. k. 18C/356/2015-55 (č. l. 4 - 6 spisu) zamietol žalobu o zaplatenie 959,65 eur z dôvodu, že úverová zmluva uzavretá medzi stranami sporu neobsahuje podstatné náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere podľa § 4 zák. č. 258/2001 Z.z. (a to najmä výšku úrokov, iných poplatkov.), pričom absencia týchto údajov spôsobila, že poskytnutý úver je bezúročný a bez poplatkov.

11. Žalovaný namieta, že predpokladom úspešného uplatnenia nároku na finančné zadosťučinenie je vadné poskytnutie finančnej služby, čo v konaní preukázané nebolo. Nie je možné súhlasiť so žalovaným, že v konaní nebolo preukázané splnenie všetkých zákonných podmienok v zmysle § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z. K podmienke ohľadom úspešného uplatnenia porušenia práva alebo povinnosti správne súd prvej inštancie poukázal na rozsudok Okresného súdu Humenné vo veci sp.zn. 18C/356/2015, v ktorom bolo konštatované, že úverová zmluva z 9.6.2004 pre porušenie a nesplnenie zákonom vyžadovaných náležitostí v zmysle § 4 ods. 1, 2 zákona č. 258/2001 Z.z. je podľa § 4 ods. 5 citovaného zákona bezúročná a bez poplatkov (č. l. 4 - 6 spisu). Porušením práva a povinnosti je aj to, že v zmluvnom vzťahu žalovaný ako dodávateľ neuviedol všetky zákonom predpísané náležitosti na uzavretie úverovej zmluvy, a tak došlo k vzniku bezdôvodného obohatenia na jeho strane na úkor žalobkyne. Ďalšiu argumentáciu žalovaného, že v zmluve o úvere, keďže chýbali náležitosti, tak úver bol bez poplatkov a bezúročný by bolo možné prijať vtedy, ak by žalovaný od žalobkyne neobdržal bezdôvodné obohatenie a

prijal by iba poskytnutú istinu. Ak však od žalobkyne prijal aj úroky a poplatky, ktoré mu nepatrili, vzniklo na jeho strane bezdôvodné obohatenie, na vydanie ktorého musela žalobkyňa žalovaného zažalovať v konaní 7Csp/142/2017 Okresného súdu Humenné.

12. Žalovaný namieta nedôsledné vysporiadanie sa súdu s námietkou premlčania, ktorú v konaní vzniesol. Súd prvej inštancie správne posúdil začiatok plynutia objektívnej premlčacej doby a správny je jeho záver, že žalobkyňa podala žalobu pred jej uplynutím. Súd v konaní sp.zn. 18C/356/2015 rozhodol o zamietnutí žaloby na plnenie a v odôvodnení konštatoval bezúročnosť a bezpoplatkovosť poskytnutého úveru. To je moment začiatku plynutia objektívnej premlčacej doby. Zákon pre začiatok plynutia subjektívnej premlčacej doby predpokladá, kedy sa dotknutá osoba dozvedela o bezdôvodnom obohatení a kto ho získal. Nie teda čas, od kedy sa dozvedieť mala a mohla s poukazom na to, že mala poznať právo. Právny poriadok slova „vedieť mal a mohol“ pritom obsahuje v iných prípadoch, no na účely začiatku premlčacej doby ich nestanovil. Existuje preto obava, že nedôsledným výkladom zákonného termínu „dozvie“, sa potiera rozdiel medzi objektívnou a subjektívnou dobou. Najzávažnejšie negatívne následky by nastali v prípade rozumovo menej vyspelých osôb, ktorým by sa nanútila povinnosť poznať aplikáciu práva bez ohľadu na úroveň ich mysle. (OGH 3Ob592/77 „Na slabomyslenosť podľa § 879 Abs 2 Z 4 ABGB je potrebný menší stupeň slabosti mysle ako taký, ktorý má za následok nesvojprávnosť“. Inými slovami povedané, nemožno prikázať všetkým bez rozdielu úroveň mysle byť „advokátom“, aj keď ani u advokátov nemožno vylúčiť, že sa o bezdôvodnom obohatení dozvedia až s odstupom času po vykonaní plnenia.

13. Relevanciu má teda to, od kedy sa dotknutá osoba dozvie, že plniť nemala a nie že plnila. Zo zisteného skutkového stavu vyplýva, že žalobkyňa mala za to, že pohľadávka voči žalovanému je uhradená v celom rozsahu.

14. Ako vyplýva z početných rozhodnutí súdov, pre začiatok plynutia subjektívnej doby je rozhodujúce poznanie skutkových okolností (ani nie tak právneho posúdenia), no okolností nie zo zmluvy, ale okolností z porušenia práva, (okolnosť, že došlo k porušeniu zákona, o výške bezdôvodného obohatenia a príčinnej súvislosti medzi prvými dvoma okolnosťami). Zdá sa teda, že nepostačujú pochybnosti, ale reálne „dozvedenie“ sa o skutkových okolnostiach bezdôvodného obohatenia.

15. Žalobkyňa sa dozvedela o tom, že plniť nemala rozhodnutím súdu v konaní sp.zn. 18C/356/2015, ktorý vyslovil, že úver je vzhľadom na absenciu zákonných náležitostí bezúročný a bez poplatkov. Tento moment je v prejednávanom prípade totožný so začiatkom plynutia objektívnej premlčacej doby. Je potrebné konštatovať, že žalobkyňa si svoj nárok uplatnila včas a námietka premlčania je nedôvodná.

16. S poukazom na vyššie uvedené odvolací súd konštatuje, že za daného stavu s ohľadom na závažné a viacnásobné porušenie práv žalobkyne zo strany žalovaného, ktorých ochrany sa žalobkyňa úspešne domohla na súde, je priznanie finančného zadosťučinenia plne dôvodné.

17. Keďže odvolacie námietky žalovaného nespochybnili vecnú správnosť napadnutého rozsudku, odvolací súd napadnutý rozsudok postupom podľa §387 ods. 1 CSP potvrdil.

18. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa ust. § 396 ods. 1 C.s.p. v spojení s ust. § 255 ods. 1 C.s.p. tak, že úspešnej žalobkyňi trovy odvolacieho konania nevznikli, ani ich nežiadala priznať a neúspešný žalovaný nemá nárok na ich náhradu.

19. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Prešove pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolaateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).